

**Asociația Băncilor
din Moldova**

**Moldovan Banks
Association**

str. Tighina 49/3, of. 44, MD-2001, mun. Chisinau, Republica Moldova,
tel/fax (+373 22) 88 80 63; tel. (+373 22) 88 82 94
E-mail: info@abm.md

Nr. 02-08/163 din 04 iunie 2020

Către:

Igor DODON
Președinte al Republicii Moldova

Zinaida GRECIANȚI
Președinte al
Parlamentului Republicii Moldova

Ion CHICU
Prim-ministru al Republicii Moldova

Octavian ARMAȘU
Guvernator
Banca Națională a Moldovei

**Ref: *Cu privire la elaborarea și implementarea
Programului Național pentru susținerea
activității IMM-urilor în contextul crizei
economice generate de COVID-19***

*Stimată doamnă,
Stimați domni,*

Prin prezenta adresare Asociația Băncilor din Moldova propune atenției Dvs conceptul privind elaborarea și implementarea **Programului Național pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de COVID-19** a cărui obiectiv este acordarea facilităților de garantare de către Stat pentru creditele acordate IMM-urilor, prin crearea unui **Fond de Garantare a creditelor** acordate companiilor micro, mici și mijlocii.

Context și argumentare

Criza generată de pandemia COVID-19 a afectat climatul de afaceri și activitatea companiilor din Moldova, care la momentul actual se confruntă cu mari probleme, cauzate de mai mulți factori, precum: diminuarea cererii la produse și servicii, lipsa materiei prime și perturbarea lanțului logistic, restricțiile legale impuse de răspândirea coronavirusului, scăderea productivității angajaților, ș.a..

Economiile din întreaga lume, precum și economia Moldovei, se confruntă cu consecințe severe, care vor influența negativ creșterea economică. Conform unor estimări ale Băncii Mondiale, efectuate în perioada de la începutul crizei pandemice, în Republica Moldova, pînă la criza COVID-19, pentru anul 2020 se estima o creștere economică de 3,8%, actualmente, deja, se estimează o creștere economică negativă de (-3,1%) conform scenariului de bază (în cazul în care epidemia de coronavirus este oprită în mare parte pînă la mijlocul anului 2020 și de (-5,2%) conform scenariului negativ (în situația cînd activitatea economică ar putea fi întreruptă pînă în luna august 2020)¹.

În circumstanțele excepționale create de focarul COVID-19, întreprinderile de toate tipurile se confruntă cu o lipsă severă de lichiditate. De asemenea, întreprinderile solvabile sau mai puțin solvabile se confruntă cu o lipsă bruscă sau chiar indisponibilitate de lichiditate. Acest lucru este valabil în special pentru IMM-uri, ceea ce pe termen scurt și mediu afectează grav situația economică a multor întreprinderi sănătoase și situația angajaților acestora, cu posibile consecințe chiar și pe termen lung, periclitând supraviețuirea acestora.

Conform mai multor studii realizate în luna aprilie a.c. în cadrul cărora au fost interviewate companii din diverse sectoare ale economiei R.M. una din cele mai mari provocări identificate (pe termen de 2-5 luni) este deficitul de capital circulant (capital de lucru). Principalele propuneri ale mediului de afaceri de intervenție ale Statului în vederea susținerii companiilor în procesul de depășire a impactului crizei generate de COVID-19, menționate în studii, s-au referit la: diminuarea poverii fiscale și acordarea creditelor în regim preferențial.

Luând în considerare cele menționate, se impun acțiuni decisive și cu un impact ridicat pentru asigurarea lichidității IMM-urilor pe perioada în care se manifestă efectele crizei economice generate de situația epidemiologică COVID-19.

În ceea ce privește diminuarea poverii fiscale, Statul, prin aprobarea *Legii privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte normative nr. 60 din 23.04.2020*, a prevăzut subvenționarea impozitării salariilor și a ratelor dobânzilor, amânarea obligațiilor fiscale, reducerea TVA în anumite sectoare sau rambursarea accelerată a TVA, pentru perioada pînă la 31 decembrie 2020, care vin în susținerea antreprenorilor pe termen scurt.

Din moment ce a fost declarată starea de urgență, băncile licențiate, în vederea susținerii clienților persoane fizice și juridice în situația cauzată de COVID-19 și diminuării poverii financiare asupra acestora, au anunțat despre amânarea plății ratelor la credite, inclusiv a dobânzilor pînă la 31 mai, cu informarea acestora asupra posibilității depunerii unei cereri de modificare a graficelor de rambursare, fără perceperea unor comisioane suplimentare.

Băncile licențiate sunt disponibile și dispun de suficiente resurse pentru a acorda credite companiilor, inclusiv întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), atât pentru investiții, cât și pentru capitalul de lucru (capitalul circulant), prin urmare companiile nu întâmpină impedimente în ceea ce privește contractarea creditelor de la băncile licențiate.

Totodată, în condițiile acestei crize, generate de pandemia COVID-19, majoritatea companiilor, dar mai ales întreprinderile mici și mijlocii, din mai multe motive, se confruntă cu unele dificultăți la accesarea creditelor de la bănci (lipsa veniturilor din activitate, lipsa salariului, și alte).

Prin urmare, în lipsa garanțiilor proprii, problemă cu care se confruntă IMM-urile, sunt frecvente cazurile de respingere a cererilor pentru acordarea creditelor de către bănci. În aceste condiții, se impune elaborarea unui program de Stat, al cărui obiectiv de bază să constituie acordarea facilităților de garantare de către Stat pentru creditele acordate IMM-urilor (definite astfel în condițiile Legii nr. 179 din 21.07.2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii) de către băncile licențiate. Această măsură va

¹ <http://pubdocs.worldbank.org/en/189131588803269697/MEU-Spring2020-Special-Focus-May-07-2020-RO.pdf>

contribui la obținerea de către companii și IMM-uri a lichidităților necesare, ceea ce le va permite să evite falimentele și concedierile angajaților, dar și la majorarea veniturilor la Bugetul de Stat.

Oferirea lichidităților pentru a evita falimentele și concedierile **prin extinderea creditelor și lichidităților pentru capitalul de lucru** este una din componentele pilonului de bază al Strategiei aplicate în prezent, în prima fază a crizei COVID-19, de multe țări din lume².

În Republica Moldova, există deja practica acordării facilităților de garantare de către Stat pentru creditele acordate de băncile licențiate beneficiarilor, în cadrul programelor de Stat, inclusiv IMM-urilor. De asemenea, există cadrul instituțional și legal necesar pentru implementarea programelor de susținere financiară. Astfel prin intermediul ODIMM (Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii) se derulează un șir de programe a căror beneficiari beneficiază de suport financiar cu acordarea din partea Statului (prin intermediul Fondului de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii (FGCIMM), care activează în baza Regulamentului cu privire la Fondul de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii, aprobat prin Hotărârea Guvernului R.M. nr. 828 din 20.08.2018 și este gestionat de ODIMM) a facilităților de garantare a creditelor (un exemplu concludent în acest sens este și Programul Național „Prima Casă”, care este în derulare și care este unul de succes).

În vederea elaborării unui program sustenabil, ar putea fi preluată experiența altor țări europene. Spre exemplu, în România, începând cu luna aprilie, a.c., se implementează Programul IMM INVEST ROMÂNIA, care permite IMM-urilor afectate semnificativ de criza COVID-19 să își asigure lichiditățile pentru derularea activității curente sau pentru investiții, prin accesarea unuia sau a mai multor credite pentru realizarea de investiții și/sau unul sau mai multe credite/linii de credit pentru capital de lucru, garantate de către FNGCIMM (Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii) în numele și în contul Statului român, prin Ministerul Finanțelor Publice.

Astfel având cadrul legal și experiența necesară în derularea programelor, considerăm oportună și imperios necesară elaborarea și implementarea unui **Program Național pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de COVID-19**, a cărui obiectiv, după cum s-a menționat mai sus ar fi acordarea facilităților de garantare de către Stat pentru creditele acordate IMM-urilor de către băncile licențiate.

Elemente constitutive ale Fondului de Garantare a Creditelor pentru IMM

Ținând cont de faptul că actualmente Statul nu dispune de resurse bugetare libere, se propune crearea unui **Fond de Garantare** și emiterea garanțiilor de Stat în favoarea creditorilor din cadrul Programului, iar plafonul sumar maxim de garantare a creditelor în cadrul Programului se propune a fi stabilit în mărime de 1,0 – 2,0 miliarde lei pe un termen până la 5 ani. Pentru onorarea garanțiilor de stat în cadrul Programului, urmează a fi rectificat Bugetul de Stat pentru anul 2020.

Se propun spre examinare următoarele elemente constitutive ale Programului Național pentru susținerea activității IMM:

- Plafonul maxim al Fondului de Garantare în cadrul Programului: 1,0 - 2,0 miliarde lei;
- Termenul creditului:
 - a) până la 5 ani pentru împrumuturile pentru capitalul circulant;
 - b) până la 10 ani pentru împrumuturile de investiții.
- Valoarea unui credit poate constitui până 3,0 milioane lei - pentru investiții și 1,5 milioane lei - pentru capital circulant, astfel încât suma celor două tipuri de finanțări să nu depășească 4,5 milioane lei, inclusiv creditele neasigurate cu gaj/ipotecă în valoarea de până la 1,5 milioane lei pentru capital circulant și creditele asigurate în mărime nu mai mică de 70% cu gaj/ipotecă (din care mijloace fixe nu mai puțin de 50%) în valoarea de până la 3,0 milioane lei – pentru investiții.

² <http://pubdocs.worldbank.org/en/189131588803269697/MEU-Spring2020-Special-Focus-May-07-2020-RO.pdf>

- Garantarea creditului:
În mărime de pînă la 70% din valoarea unui credit.
Elaborarea unui mecanism simplificat de executare a Garanției și de rambursare a creditelor restante din contul Garanției, avînd în vedere că formula actuală a achitării garanției de Stat oferite prin intermediul ODIMM în caz de default este neatractivă, iar procedura de aprobare – complicată.
- Costurile finanțării (dobînda, comisionul de garantare și alte costuri aferente acordării creditului) sunt subvenționate în mărime de 100% de la bugetul de Stat, pîna la data de 31.12.2020, cu posibilitati de prelungire. Vor fi stabilite limite pentru comisionul maxim de debursare cît și rata maximă la dobîndă.
- Comision pentru rambursarea anticipată a creditului nu se percepe.

Programul urmează să ofere participanților și posibilitatea de refinanțare a creditelor, ceea ce ar permite optimizarea garanțiilor, diminuarea riscului de credit și reducerea costurilor de finanțare pentru IMM-uri. Plățile scadente pînă la 31.12.2020 vor fi amânate, fără provizionare prudențială suplimentară a creditelor, ceea ce ar extinde opțiunile existente (doar ratele pînă la 30.06.2020) și ar reduce presiunea financiară asupra IMM-urilor.

În concluzie la cele menționate, Asociația Băncilor din Moldova (ABM) reiterează necesitatea elaborării și implementării **Programului Național pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de COVID-19**, a cărui obiectiv, după cum s-a menționat mai sus ar fi acordarea facilităților de garantare de către Stat pentru creditele acordate IMM-urilor de către băncile licențiate. În lipsa unor măsuri de susținere din partea Statului, o bună parte a IMM-urilor sunt în imposibilitatea de a accesa finanțare de la bănci în condiții preferențiale care să le asigure continuarea activității și plata personalului angajat pe perioada pandemiei pînă la 31 decembrie 2020. Consecințele neadoptării măsurilor de susținere vor fi eliminarea de pe piață a unui număr semnificativ de întreprinderi mici și mijlocii din toate sectoarele de activitate și apariția unor efecte sociale deosebit de importante, respectiv disponibilizarea semnificativă a salariaților care în prezent sunt angajați în întreprinderile mici și mijlocii.

Solicităm examinarea propunerilor înaintate și în vederea inițierii elaborării Programului de Stat propunem crearea unui Grup de lucru interdepartamental. Ținem să Vă asigurăm de tot suportul necesar și disponibilitatea de a participa în Grupul de lucru la elaborarea și implementarea acestui Program.

Cu respect,

Nicolae DORIN
Președinte